

DiEM25: Euroopan New Deal — talouden uusjako

Yhteenveto

>> EUROOPAN NEW DEAL: Yhteenveto¹²

Eurooppalainen ihanne on hiipumassa ja Euroopan unionin hajoaminen pitkällä.

Brexitin myötä yksi Euroopan unionin peruspilareista on jo murtunut.

Muille voi käydä samoin — jos ei tämän vuoden vaaleissa, niin ehkä seuraavissa.

”Aivan sama, kuinka kalliiksi tämä käy. Lunastimme oman maamme takaisin!” Näin kuuluu brexitin kannattajien ylimielinen sanoma. Pyrkimystä samaan tavataan kaikkialla Euroopassa, jopa kansallisvaltioon palaamista kannattavien vasemmistolaisten keskuudessa.

Onko Eurooppa menetetty? Voiko sen pelastaa? *Pitäisikö se pelastaa?*

DiEM25 on sitä mieltä, että meidän eurooppalaisten on lunastettava omat maamme takaisin. Meidän on lunastettava kotiseutumme takaisin, ja meidän on lunastettava kaupunkimme takaisin. Mutta voidaksemme lunastaa omat maamme, kotiseutumme ja kaupunkimme takaisin meidän on löydettävä itseään hallitseville kansoille yhteinen päämäärä. Tähän tarvitsemme internationalistisen, yhteisen, kansalliset rajat ylittävän eurooppalaisen projektin.

Tarvitsemme talouden uusjaon, Euroopan New Dealin. Se esitellään tässä asiakirjassa.

>> SISÄLTÖ

1. luku — JOHDANTO

1.1 Euroopan kriisiä ylläpitävän talouskurin kitkerät hedelmät

1.2 Protektionismi ja raja-aidat eivät ole ratkaisu

1.3 Tulisiko Eurooppa pelastaa?

1.4 Voiko Euroopan pelastaa? Rakentava tottelemattomuus yhdistävänä tekijänä

1.5 Ensin tarvitaan vakauttamista, elpymistä ja laajempaa kansallista itsehallintoa

1.6 DiEM25:n Euroopan New Deal: kokonaisvaltainen ohjelma Euroopan kehittämiseksi ja sen mahdollisesta hajoamisesta aiheutuvia kustannuksia tasaavan sisäänrakennetun mekanismin luomiseksi

¹ DiEM25:n valkoinen kirja *Euroopan New Deal: kansantaloudellinen toimintaohjelma Euroopan elvyttämiseksi* julkaistaan Roomassa 25.3.2017 Rooman sopimuksen 60-vuotispäivän yhteydessä. Valkoinen kirja julkaistaan kokonaisuudessaan ennen kyseistä tilaisuutta, jotta sitä voidaan käyttää valmistauduttaessa Roomassa käytäviin keskusteluihin.

² Englanninkielisestä yhteenvedosta (https://diem25.org/wp-content/uploads/2017/02/170212_DiEM25_END_Summary_EN.pdf) suomentanut Taru Luojola.

2. luku — EUROOPAN NEW DEAL: TAVOITTEET JA KEINOT

2.1 JOHDANTO: Kaikkia Euroopan maita — euroalueeseen tai EU:hun kuulumisesta riippumatta — koskevan talouden uusjaon neljä periaatetta ja kuusi tavoitetta

2.2 Rahoituksen saattaminen kuriin ja pankkien monopolin murtavan uuden eurooppalaisen digitaalisen maksujärjestelmän luominen

2.3 Elvytystä ympäristöä saastuttamattomilla investoinneilla: keskuspankkitoiminnan yhdistäminen julkisiin investointivälineisiin ja uusiin julkisiin digitaalisiin maksujärjestelmiin

2.4 Pakkosiirtolaisuuden hillitseminen tukemalla ylläpitotöiden tekijöitä heidän omissa yhteisöissään

2.5 Euroalueen kriisin ratkaiseminen: euroalueen pelastussuunnitelma, joka samanaikaisesti kehittää euroa ja minimoi sen hajoamisesta aiheutuvat kustannukset

2.6 Euroalueen ja sen ulkopuolisten maiden raha- ja finanssipolitiikan koordinointi Euroopan toipumisen edistämiseksi

2.7 Aidosti avoimen ja liberaalin kapitalismin jälkeisen Euroopan suunnittelu: perusosion ja talousasioiden demokratisoinnin merkitys

3. luku — AIKATAULU: POLITIIKAN TOTEUTTAMINEN ERITTÄIN LYHYELLÄ, LYHYELLÄ TAI KESKIPITKÄLLÄ JA PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

3.1 Erittäin lyhyt aikaväli

3.2 Lyhyt tai keskipitkä aikaväli

3.3 Pitkä aikaväli

4. luku — YHTEENVETO

1. luku — JOHDANTO

1.1 Euroopan kriisiä ylläpitävän talouskurin kitkerät hedelmät

Eurooppaa uhkaavat vakavasti kansainvälinen nationalistinen kapina ja syvälle juurtunut hallitseva luokka, jonka epäonnistunut autoritäärinen politiikka pahentaa päättymättömänä kierteenä sitä kriisiä, joka ruokkii kansainvälistä nationalistista kapinaliikettä.

Elleivät Euroopan edistykselliset voimat ryhdy toimiin nyt, Euroopan unioni hajoaa, mutta pahinta on, että sen tilalle tulee entistä kamalampi järjestelmä, jossa vallitsee pysyvä talouskriisi ja aina paheneva tyrannia ja inhimillinen ahdinko.

Vaikka Euroopan pahoinvoinnille on useita erilaisia ja monimutkaisia syitä, kaiken ytimessä on menetetty toivo. Toivo katosi, kun *vastentahtoisen alityöllisyyden* haamu nyt ja tulevaisuudessa alkoi piinata valtaosaa eurooppalaisista. Jo ainakin vuosikymmenen ajan miljoonat varakkaiden Euroopan maiden (esimerkiksi Saksan) asukkaat ovat joutuneet tyytymään musertaviin ja epävakaisiin työpaikkoihin, joiden osuus työmarkkinoista kasvaa koko ajan. Samaan aikaan Euroopan laidoilla elävät, etenkin nuoret ja eläkeikää lähestyvät ihmiset ovat joutuneet turvautumaan jätekasoihin. Niinpä nuoret muuttavat joukolla Euroopan ydinalueille, joissa

paikalliset asukkaat, jotka ovat jo joutuneet tyytymättömyyden pauloihin, virheellisesti pitävät saapujia syynä ongelmiinsa.

Siten Eurooppa on hajoamassa täysimittaisen *vastentahtoisen alityöllisyyden ja vastentahtoisen siirtolaisuuden* aiheuttaman myllerryksen vuoksi.

Vastentahtoinen alityöllisyys on talouskurin kallis hinta. Se on seurausta erittäin matalasta investointitasosta, kyvyttömyydestä luoda niitä palkkatyöpaikkoja, joita Eurooppa tarvitsee voidakseen vastata kansantalouden, yhteiskunnan, ihmisten ja ympäristön tarpeisiin, ja Euroopan taloudellisesta pysähtyneisyydestä, jossa taloudellinen toiminta keskittyy pieneen joukkoon alueita ja hiipuu kaikkialla muualla.

Vastentahtoinen taloudellisista syistä tapahtuva siirtolaisuus Euroopan unionin sisällä on talouskurin katkeraa satoa. Ehdoton enemmistö Britanniaan tai Saksaan muuttavista kreikkalaisista, bulgarialaisista, espanjalaisista, romanialaisista, portugalilaisista ja puolalaisista muuttaa, koska heidän on pakko. Mitä muutakaan he voisivat tehdä, kun kotiseudulla ei ole töitä tai tulevaisuutta ja kun valtavat tuloerot Euroopan maiden välillä vain kasvavat?

Tässä alityöllisyyden ja vastentahtoisen siirtolaisuuden summentamassa ilmapiirissä yhä useampien eurooppalaisten on ponnisteltava yli-inhimillisesti kyetäkseen elättämään itsensä ja perheensä. Tällainen todellisuus nostattaa vihaa ja synnyttää poliittisia hirviöitä, jotka nyt käyttävät pelon ja epävarmuuden ilmapiiriä hyväkseen.

Alityöllisyys ja siirtolaisuus ovat kaikkialla Euroopassa nyt mellastavan nationalistisen internationaalien ratsastajia. Nationalistinen internationaali esittää, että työpaikkoja syntyy protektionismilla. Se esittää siirtolaisuuden pysäyttämistä muureilla, pelon politiikkaa ja jo muuttaneiden lannistamiseen ja jopa karkottamiseen tähtäävää poikkeustilaa.

1.2 Protektionismi ja raja-aidat eivät ole ratkaisu

Protektionismi ei ole ratkaisu!

Olisi toki ollut parempi, jos Euroopassa olisi ennen sisämarkkinoiden luomista pyritty säilyttämään ja kehittämään yrityksiä ja teollisuutta kussakin maassa sen sijaan, että monissa maissa ja monilla alueilla edistettiin teollisuuden laajamittaista alasajoa. Mutta maito on jo kaatunut. Teollisuus, joka kuoli rajojen auettua, on lopullisesti menetetty. Sitä ei voi enää luoda uudelleen sulkemalla rajat kaupalta. Jos teollisuutta yritettäisiin elvyttää protektionistisella politiikalla, seurauksena olisivat nykyisen yhdentyneen Euroopan hajoaminen ja kauppasodat, jotka aiheuttaisivat kansoilleme valtavasti uusia kärsimyksiä. Jokainen, joka lupaa Ison-Britannian, Italian, Ranskan, Kreikan tai Saksan voivan nousta protektionismia lisäämällä vauraammaksi, levittää valheellista toivoa.

Muurit ja sähköistetyt raja-aidat eivät ole ratkaisu!

Olisi toki ollut parempi, jos Euroopassa olisi luotu olosuhteet, joissa puolalaisten, bulgarialaisten, romanialaisten, kreikkalaisten ja muiden ei tarvitsisi muuttaa omasta maastaan siksi, että heidän

omissa yhteisöissään ei ole mahdollista saada elämiseen riittävää palkkaa, asuntoja ym. Mutta tämä juna on jo mennyt, siirtolaisuus on jo tapahtunut. Siirtolaisuuden pysäyttämisestä tai kääntämisestä koitua hinta on siunaus rasisteille, uskonnollisesti suvaitsemattomille ja kansalliskiihkoilijoille, ja seurauksena on lisäksi mittava koko Euroopan kulttuurinen köyhtyminen.

Euroopan edistyksekkäiden voimien on ankarasti vastustettava nationalistisen internationaalisen lupauksen, jossa toivo palautetaan rakentamalla korkeampia muureja rajoittamaan ihmisten ja tavaroiden liikkumista.

1.3 Tulisiko Eurooppa pelastaa?

Viime aikoihin saakka ehdotukset Euroopan pelastamiseksi saivat skeptikot sanomaan: ”Kuulostaa hyvältä, mutta voidaanko ehdotukset toteuttaa?” Nykyään skeptikot kysyvät, kannattaako Eurooppaa edes pelastaa.

DiEM25 vastaa näin: Kyllä! Velvollisuutemme on osoittaa, että Eurooppa voidaan ja se täytyy pelastaa. Pelastaminen ei kuitenkaan onnistu, jos hallitseva luokka jatkaa pelastamisen kannalta välttämättömien poliittisten toimenpiteiden vastustamista. Eurooppa täytyy pelastaa, sillä vaihtoehtona on *kaikkien* eurooppalaisten taloudellinen, yhteiskunnallinen ja kulttuurinen köyhtyminen. Nationalistinen vaihtoehto jakaa ihmisiä ja lisää epäluottamusta, mikä johtaa väkivaltaan ja mahdollisesti sotaan. Nationalistinen vaihtoehto aiheuttaisi myös maailmanlaajuisia vaaroja. Maailma tarvitsee *yhtenäisen* Euroopan, joka on sitoutunut aitoon demokratiaan, konfliktien rauhanomaiseen ratkaisemiseen, yhteiskunnalliseen suojeluun, planeetan pelastamiseen ja ihmisoikeuksien jatkuvaan laajentamiseen.

DiEM25:n New Deal on suunnitelma Euroopan pelastamiseksi. DiEM25:n New Dealissa välttämättömät investoinnit ihmisten yhteisöihin nähdään samaan tapaan kuin ilmastonmuutos nähdään ympäristöliikkeen piirissä: toisistaan riippuvaisten kansojen yhteisenä velvollisuutena.

1.4 Voiko Euroopan pelastaa? Rakentava tottelemattomuus yhdistävänä tekijänä

Menetetty vuosikymmen ja paheneva kriisi ovat saaneet monet eurooppalaiset ajattelemaan, että Eurooppa on menetetty ihanne, että Euroopan unionin aika on peruuttamattomasti ohi. Että olisi ehkä parempi antaa tämän uusliberalistisen, autoritäärisen, kyvyttömän ja ikävän Euroopan kaatua ja sen jälkeen aloittaa alusta, kun demokratia on palautettu kansallisvaltioissa.

DiEM25 ei kyseenalaista sitä, että ehkä Eurooppa on peruuttamattomasti menetetty. DiEM25 kyseenalaistaa kuitenkin lujasti sen ajatuksen, että olisi ajettava EU:n hajottamista tai annettava sen kaatua, jotta voitaisiin aloittaa alusta. DiEM25 on vahvasti sitä mieltä, että on ensiarvoisen tärkeää taistella EU:n säilymisen eteen tekemällä käytännön esityksiä unionin demokratisoimiseksi, kehittämiseksi ja järjeistämiseksi, *vaikka häviäisimme* ja sen seurauksena Eurooppa hajoaisi.

Tämä taistelu, jota DiEM25 käy kaikkialla Euroopassa ja jossa tehdään poliittisia esityksiä Euroopan pelastamiseksi, rakentaa kansainvälistä demokraattien verkostoa, joka on korvaamattoman tärkeä silloin, jos Eurooppa lopulta hajoaa. Kannustamalla rakentavaan tottelemattomuuteen (eli toimintaan, jonka kärjessä ovat maltilliset poliittiset esitykset ja jossa lisäksi kaikilla tasoilla ollaan

noudattamatta kyvyttömän hallitsevan luokan määräyksiä) ja kokoamalla eri kansallisuuksista ja erilaisista puoluetuotoista lähtöisin olevat eurooppalaiset yhteiseen taisteluun Euroopan pelastamiseksi rakennamme rajat ylittävän edistyksellisen internationaalisen, joka toimii sekä hallitsevan luokan että nationalistisen internationaalisen vastavoimana ja kerää palaset talteen, jos Eurooppa hajoaa.

”Annetaan Euroopan hajota, jotta voimme aloittaa alusta, kunhan olemme vetäytyneet kansallisvaltioihin” on narratiivi, joka vahvistaa vain nationalistista internationaalia. Mutta DiEM25:n narratiivi — ”pysytään yhdessä, tehdään esityksiä Euroopan pelastamiseksi, jätetään noudattamatta hallitsevan luokan määräyksiä ja valmistaudutaan Euroopan hajoamiseen” — on sekä nationalistisen internationaalisen että Euroopan pahamaineisen hallitsevan luokan suurin vihollinen. Se myös sitoo yhteen barbariaa vastustavan kansainvälisen eurooppalaisen liikkeen, jos Eurooppa hajoaa.

1.5 Ensin tarvitaan vakauttamista, elpymistä ja laajempaa kansallista itsehallintoa

Liberaalin hallitsevan luokan vastaus kriisiin on ”enemmän Eurooppaa” — *kevyt liittovaltio*, jossa Brysselin byrokraateilla on entistä enemmän valtaa ja osa taloudellisista toiminnoista on keskitetty, mutta jossa on myös toteutettu Saksan valtiovarainministeriön, Euroopan keskuspankin ja Euroopan komission vähiten valistuneiden osien vaatimia tiukkoja valvontatoimia. Nykyisessä taloustilanteessa kevyt liittovaltio väistämättä pahentaisi talouskuriunionia ja edistäisi eurooppalaisen sosiaalipolitiikan tuhoa.

Kevyt liittovaltio ei ole ratkaisu! Jos se olisi perustettu vuonna 2000, kun euro luotiin, se olisi ehkä voinut taittaa vuonna 2008 alkaneen kriisin pahimman terän. Nyt se on kuitenkin liian vähän ja liian myöhään. Korvaukseksi poliittisesta unionista esitetään niin pientä liittovaltiotason budjettia, että Eurooppa muuttuisi pysyvästi talouskuriunioniksi. Sen sijaan, että tällä vältettäisiin unionin hajoaminen, hajoaminen vain nopeutuisi ja sen inhimillinen hinta kasvaisi mahdollisimman suureksi.

Eurooppa tarvitsee nyt sellaisia käytännön toimia, jotka voidaan toteuttaa vaikka heti ja jotka pysäyttävät vapaan pudotuksen, vakauttavat paikallis- ja kansantaloudet, korjaavat yli- ja alijäämämaiden väliset murtumat, vakauttavat euroalueen ja auttavat koordinoimaan euroalueen ja maantieteellisen Euroopan muiden talouksien (esim. Ison-Britannian, Sveitsin, Serbian, Norjan, Turkin ja Islannin) välisiä olosuhteita. Näihin toimiin on ryhdyttävä nopeasti, joten ne on toteutettava nykyisten instituutioiden puitteissa. Kaikki yritykset ”lisätä” Eurooppaa johtavat nyt vain manner-Euroopan pysyvään talouskuriunioniin. Lisäksi ne ovat aivan liian hitaita, ja hallitsemattomasti etenevä kriisi varmistaa, että mitään liittovaltioon yhdistettävää ei edes jää jäljelle.

DiEM25:n Euroopan New Deal sisältää nykyisten instituutioiden puitteissa toteutettavia vakauttavia poliittisia esityksiä. Vakaus lisää kansallista itsehallinnollisuutta. Kun investoinnit on saatu uuteen nousuun, julkisen velan hallinta on koordinoitua, pankkien toiminta on suitsittu ja toivoton köyhyys on ratkaistu Euroopan tasolla, kansallisilla hallituksilla on äkkiä paljon enemmän liikkumavaraa — mikä osoittaa, että yhteisten perusongelmien ratkaisu Euroopan tasolla ei vaadi

kansallisen itsehallinnon rajoittamista nykyistäkin enemmän. Päin vastoin: kun esimerkiksi investointien kohdentuminen ja kestävä julkinen velka ratkaistaan Euroopan tasolla, kansallisilla kansanedustuslaitoksilla ja paikallishallinnoilla on käytössään enemmän valtaa.

Aikanaan, kun vakaus on näin saavutettu ja toivo palaa Eurooppaan, eurooppalaisten on vastattava ratkaisevaan kysymykseen: millaisena näemme Euroopan esimerkiksi kahdenkymmenen vuoden kuluttua?

Haluammeko purkaa EU:n vähitellen, suunnitella edullista ja pehmeää eroa ja luottaa enemmän kansallisvaltioihin?

Vai haluammeko rakentaa ja kehittää avointa, mantereenlaajuista, yleiseurooppalaista demokraattista liittovaltiota, jossa vapaat ihmiset voivat elää, työskennellä ja menestyä yhdessä valitsemallaan tavalla?

DiEM25 on sitoutunut jälkimmäiseen: Kun Eurooppa on jäljempänä kuvatuin maltillisin toimenpitein vakautettu, voidaan rakentaa todellista demokratiaa monikansallisella eurooppalaisella tasolla. Luonnollisesti tämä edellyttää Euroopan demokraattisen perustuslain laatimisprosessia, jossa keskeisenä ovat talouselämän demokratisointi, pääoman ja työn vastakkainasettelun murtaminen, jaettu ympäristöä saastuttamaton vauraus eurooppalaisten instituutioiden ytimenä ja kaikenlaisen rakenteellisen syrjinnän poistaminen.

1.6 DiEM25:n Euroopan New Deal: kokonaisvaltainen ohjelma Euroopan kehittämiseksi ja sen mahdollisesta hajoamisesta aiheutuvia kustannuksia tasaavan sisäänrakennetun mekanismin luomiseksi

DiEM25:n Euroopan New Deal tarjoaa sen, mitä Euroopan hallitseva luokka ei ole kyennyt tarjoamaan: Euroopan tulevaisuuden suunnitelma A:n. Ohjelmassa esitetään, kuinka Eurooppa

rahoittaa nykyisiä ja tulevia innovaattoreita, joiden tutkimus- ja kehitystyö muodostaa perustan välttämättömään ympäristöä saastuttamattomaan varallisuuteen ja nollakasvuun siirtymiselle

tukee ylläpitotöiden tekijöitä eli niitä kaikkia ihmisiä, jotka tekevät yhteisöjen ja nykyisen infrastruktuurin ylläpidon kannalta välttämättömiä töitä (esim. hoitajia, opettajia, viemäri- ja sähköasentajia)

löytää jälleen unelman jaetusta vauraudesta tänä automaation ja epätasa-arvoisuuden aikana, joka hallitsemattomana tuhoaa ihmisyyden

voi toimia demokraattisesti paikallisella, alueellisella, kansallisella ja yleiseurooppalaisella tasolla.

Edellä esitettyjen toimien rahoittamiseksi DiEM25:n Euroopan New Dealissa esitetään rahoitusmekanismeja, jotka sekä minimoivat nykyisen Euroopan unionin hajoamisen todennäköisyyden että minimoivat unionin mahdollisesta hajoamisesta koituvat kustannukset.

Tämä on tärkeä seikka: toisin kuin nykyisen Euroopan unionin loppua julistavat tahot, jotka kannattavat suunnitelmaa B eli unionin hajottamista, DiEM25:n Euroopan New Dealissa esitetään

suunnitelmaa A, joka toteutuessaan pelastaa Euroopan unionin (vakauttamalla ja kehittämällä sitä) ja jossa varaudutaan parhaalla tavalla euroalueen ja koko Euroopan unionin mahdollisen hajoamisen jälkeiseen tilanteeseen (katso luku 2.5 jäljempänä).

2. luku — EUROOPAN NEW DEAL: TAVOITTEET JA KEINOT

2.1 JOHDANTO: Kaikkia Euroopan maita — euroalueeseen tai EU:hun kuulumisesta riippumatta — koskevan talouden uusjaon neljä periaatetta ja kuusi tavoitetta

Saksalainen filosofi G. W. F. Hegel on sanonut, että kukaan ei voi todella olla vapaa, jos muut ovat kahleissa.³ Niin ikään mikään Euroopan kansa ei voi todella menestyä, jos muut riutuvat pysyvässä ahdingossa. Siksi uusjako Euroopassa on välttämätön.

DiEM25:n Euroopan New Deal perustuu neljään yksinkertaiseen periaatteeseen:

1. *PERUSHYÖDYKKEIDEN TARJONTA: Kaikilla eurooppalaisilla on kotimaassaan oltava oikeus perushyödykkeisiin (kuten ravintoon, suojaan, liikkumiseen ja energiaan), omaa yhteisöä hyödyttävään palkkatyöhön, jonka palkka riittää elämiseen, kelvolliseen sosiaaliseen asumiseen, korkealaatuiseen terveydenhuoltoon ja koulutukseen sekä kestävään ympäristöön.*
2. *MAKAAVAN VARALLISUUDEN KÄYTTÖ YMPÄRISTÖÄ SAASTUTTAMATTOMIIN INVESTOINTEIHIN: Euroopan tulevaisuus riippuu kyvystä valjastaa Eurooppaan kasautuva varallisuus palvelemaan vihreän, kestävä ja innovatiivisen reaalitalouden investointeja. Ei pidä tavoitella yhden Euroopan maan ”kilpailukyvyä” kehittämistä suhteessa muihin Euroopan maihin, vaan vihreiden sektorien tuottavuuden kasvua kaikkialla.*
3. *PÄÄOMATULOJEN JAKAMINEN: Alati digitaalistuessa taloudessa pääomatavaroita tuotetaan aina vain kollektiivisemmin, mutta niiden tuotot pysyvät yksityisinä. Eurooppalaisen teknologian alati lisääntyessä on pysähtyneisyyden ja tyytymättömyyden välttämiseksi otettava käytäntöön digitalisaation ja automaation tuottamien osinkojen jakaminen kaikille kansalaisille.*
4. *MAKROTALOUDEEN HALLINTAA EI VOI JÄTTÄÄ VAALEILLA VALITSEMATTOMILLE TEKNOKRAATEILLE: Euroopan taloudet ovat pysähtyneisyyden tilassa, koska makrotalouden hallinta on jo aivan liian pitkään ollut ulkoistettuna vastuuttomille teknokraateille. On korkea aika demokratisoida makrotalouden hallinta kokonaan ja asettaa se itsehallinnollisten kansojen valvontaan.*

Tehtävänä on aloittaa näiden neljän periaatteen siirtäminen käytäntöön saman tien. Se tarkoittaa, että työ on aloitettava ilman toimivan eurooppalaisen liittovaltion työkaluja. Alussa on siis käytettävä olemassa olevia instituutioita ja toimittava mahdollisuuksien sallimissa rajoissa olemassa olevien eurooppalaisten sopimusten puitteissa tavalla, joka *simuloi* puuttuvia liittovaltion instituutioita. Tältä osin DiEM25 keskittyy kuuteen tavoitteeseen.

1. Rahoituksen saattaminen kuriin: pankkitoiminnan sääntely ja pankkien (yksityisten ja keskuspankkien) monopolin murtavan uuden eurooppalaisen digitaalisen maksujärjestelmän luominen — katso luku 2.2.
2. Euroalueen kriisin ratkaiseminen: euroalueen pelastussuunnitelma, joka lopettaa itseään

³ Solomon Burken kirjoittaman laulun sanoin: ”Kukaan ei ole vapaa.”

pahentavan talouskurin nykyisten sääntöjen puitteissa, palauttaa suuren osan menetetyistä kansallisesta itsehallinnollisuudesta *ja* minimoi euroalueen hajoamisesta aiheutuvat kustannukset, mikäli vahinko tapahtuu — katso luku 2.3.

3. Elvytystä ympäristöä saastuttamattomilla investoinneilla: keskuspankkitoiminnan yhdistäminen julkisiin investointiohjelmiin ja uusiin julkisiin digitaalisiin maksujärjestelmiin — katso luku 2.4.
4. Pakkosiirtolaisuuden hillitseminen tukemalla ylläpitotöiden tekijöitä heidän omassa yhteisössään — katso luku 2.5.
5. Euroopan-laajuinen raha-, talous- ja sosiaalipolitiikan koordinointi euroalueen ja sen ulkopuolisten maiden välillä Euroopan elpymisen nopeuttamiseksi ja vastentahtoisien siirtolaisuuden lopettamiseksi — katso luku 2.6.
6. Aidosti liberaalin ja avoimen kapitalismin jälkeisen Euroopan suunnittelu: talusasioden demokratisointi ja perusosingon merkitys — katso luku 2.7.

2.2 Rahoituksen saattaminen kuriin ja pankkien monopolin murtavan uuden eurooppalaisen digitaalisen maksujärjestelmän luominen

Eurooppalainen projekti alkoi hajota vuosien 2008–2009 pankkikriisissä, jolloin euroalueen suunnitteluvirheet ja niiden seuraukset kävivät täysin ilmeisiksi. Talouskuriin johtanut julkisen velan kriisi oli suoraa seurausta pankkien tappioiden siirtämisestä heikoimpien veronmaksajien maksettavaksi.

DiEM25 esittää sääntelyjärjestelmää, jossa pankki- ja rahoitustoiminta on vireää, kestävä ja vastuullista. Lisäksi DiEM25 korostaa makrotaloudellisen tasapainotuksen ja pankkitoiminnan sääntelyn välisiä yhteyksiä: jotta investoinnit saadaan nostettua olemassa olevien säästöjen tasolle alkuperäisen New Dealin hengen mukaisesti, Euroopan pankkitoiminnan hallinto on demokratisoitava. Tämän saavuttamiseksi lopullisessa Euroopan New Dealin valkoisessa kirjassa tehdään konkreettisia pankkitoiminnan sääntelyä koskevia esityksiä muun muassa seuraavista aiheista:

järjestämättömien saamisten hallinnan ja elvytyspäättöslauselman puitteet (NPA/RRP)
siirtymävaiheen pääomavaatimukset ja riskienhallinta
uusi makrotason vakauden puiteohjelma
pankkien sääntelymonopolin lopettaminen ja rahoituksenvälitystoiminnan institutionaalisen moniarvoisuuden edistäminen.

Maksujärjestelmien osalta DiEM25 esittää jokaisessa Euroopan maassa käyttöön otettavaa julkista digitaalista maksujärjestelmää. Teknisesti sellainen on hyvin helppo luoda: Verohallinnon verkkopalveluun luodaan automaattisesti varantotili jokaiselle veronmaksajalle (yksi tili kutakin

veronumeroa kohti). Veronumeron haltijalle annetaan tunnusluku, jonka avulla hän voi siirtää varantotililtään varoja valtiolle (veronmaksun sijaan) tai minkä tahansa muun veronumeron varantotilille. Tämän maksujärjestelmän tarkoituksena on

tehdä mahdolliseksi valtion ja yksityisen sektorin välisten maksurästien vastavuoroinen kumoaminen verohallinnon olemassa olevien verkkomaksualustojen avulla

tarjota digitaaliseen maksamiseen kustannuksiltaan edullisempi vaihtoehto olemassa olevalle yksityispankkiverkostolle, ennen kaikkea silloin, kun järjestelmässä voi tehdä maksusuorituksia älypuhelinsovellusten ja valtion myöntämien maksu- ja henkilökorttien avulla

antaa valtioille mahdollisuus lainata suoraan kansalaisilta tarjoamalla luotonantomahdollisuutta verohallinnon verkkopalvelussa, jolloin rahat siirretään kansalaisen tavalliselta pankkitililtä verohallinnon varantotilille; tätä digitaalisesti päivättyä luottoa voitaisiin käyttää esimerkiksi vuotta myöhemmin hyvityksenä tulevista veroista tarjoamalla merkittävää veronalennusta (esim. 10 %)

pienentää uudelleenmäärittelystä aiheutuvia kustannuksia, mikäli EKP:n toimesta tapahtuu pankkien sulkemisia (euroalueen valtioissa) tai euroalue hajoaa.

Lyhyesti sanottuna esitetty julkinen maksujärjestelmä antaa kansallisille hallituksille enemmän talouspoliittista liikkumavaraa, mahdollistaa velkojen vastavuoroisen kumoamisen, antaa valtioille mahdollisuuden lainata suoraan kansalaisilta (ilman joukkovelkakirjamarkkinoita), luo potentiaalisesti uusia rahoituslähteitä investointeihin (katso luku 2.3 jäljempää), heikentää EKP:n valtaa jäsenvaltioihin (ja siten lisää kansallista itsehallinnollisuutta) ja lisäksi toimii vakuutuksena siltä varalta, että euroalue purkautuu.

Julkishallinnollisiin tarkoituksiin käytettävä julkinen digitaalinen maksujärjestelmä antaa eurooppalaisille radikaalin tilaisuuden ottaa oma kansantalous takaisin omaan hallintaan Euroopan talouselämää tällä hetkellä hallitsevilta ”riippumattomilta” keskuspankeilta ja suurilta yksityispankeilta, joiden taitamattomuus on Euroopan kriisin perimmäisenä syynä.

2.3 Elvytystä ympäristöä saastuttamattomilla investoinneilla:

keskuspankkitoiminnan yhdistäminen julkisiin investointivälineisiin ja uusiin julkisiin digitaalisiin maksujärjestelmiin

Euroopan talous on pysähdyksissä ja eurooppalaiset kärsivät ennen kaikkea siksi, että investoinnit ovat äärimmäisen matalalla tasolla ja säästöjen suhde investointeihin on korkeimmalla tasollaan sitten toisen maailmansodan jälkeen. Jopa Saksan kaltaisissa maissa, joissa talous on hienoisessa kasvussa, tuotantopääoma rapautuu aina vain nopeammin. Samaan aikaan yritysten voitot ovat huikeita ja yrityksissä kylvetään nukkuvassa rahassa, jota ei sijoiteta tuotantoresursseihin. DiEM25 pitää tuotantopääoman vähenemisen pysäyttämistä ja suunnan kääntämistä ehdottoman tärkeänä ja esittää siksi laajaa julkisten investointien ohjelmaa.

Periaate on yksinkertainen: kun yksityiset yritykset välttelevät riskejä liiallisuuksiin asti ja asettavat osakkeenomistajien saaman ”arvon” etusijalle niin, että elvyttäviä investointeja ja kestävästä kasvusta

ei pääse syntymään, julkisen sektorin on näytettävä tietä ja luotava olosuhteet, joissa kaikentyypiset taloudelliset yhteenliittymät voivat joukolla osallistua julkisiin investointiohjelmiin. Tämä on kuitenkin toteutettava siten, että näännyksiin verotettujen työväenluokan ja keskiluokan verotaakka tai julkisen sektorin alijäämä eivät kasva.

Tässä esitetty investointivetoinen elvytysohjelma eli New Deal voidaan helposti rahoittaa julkisilla joukkovelkakirjoilla, joiden liikkeeseenlaskijana on julkinen investointipankki (esim. Isossa-Britanniassa hahmotellun kaltainen uusi investointijärjestelmä, Euroopan investointipankki, Euroopan investointirahasto ym.). Keskuspankit (joiden toimialueella investoinnit tehdään) varmistavat, että nämä joukkovelkakirjat eivät ylitarrjonnan vuoksi menetä arvoaan, sitoutumalla ostamaan ne, jos niiden korot ylittävät määrätyn tason. Toisin sanoen DiEM25 esittää uudelleen suunnattua ja aidosti vihreää määrällisen helpottamisen investointiversiota, jossa keskuspankkien taseita hyödynnetään keräämään yksityistä makaavaa rahaa ympäristöä saastuttamattomiin reaalityalouden investointeihin.

Julkisten investointipankkien ja niitä vastaavien keskuspankkien allianssin lisäksi DiEM25:n Euroopan New Dealissa visioidaan investointien lisärahoitusta, joka kerätään kansallisella tasolla edellä luvussa 2.2 esitetyn julkisen digitaalisen maksujärjestelmän kautta. Jos kansallinen hallitus haluaa esimerkiksi käyttää osan julkisessa digitaalisessa maksujärjestelmässä olevista vapaista likvideistä varoista investointeihin, se voi näin tehdä, kunhan keskuspankki takaa näin investoidut varat (esimerkiksi myöntämällä keskuspankin joukkovelkakirjoja sen sijaan, että painettaisiin rahaa).

Rahoitusresurssien jakelun institutionaalisen rakenteen ja lainarahoitukseen suhtautumisen osalta vähimmäisvaatimuksena on, että luotavaa organisaatio- ja rahoitusrakennetta on käytettävä siihen mihin se on tarkoitettu: kanavoimaan *olemassa olevia rahoitusresursseja* tuottaviin investointeihin, jotka auttavat Eurooppaa selviytymään julkisesta velasta ja yksityisistä ongelmaluotoista lisäämällä tavaroiden ja palvelujen tuotantoa kestäväällä tavalla.

Tätä ylhäältä alas suuntautuvaa näkemystä täydentää alhaalta ylös suuntautuva esitys siitä, mitkä projektit kelpaavat ohjelmaan ja millä projekteilla on etusija. On selvää, että jotkin projektit — etenkin fossiili-investoinnit — eivät kelpaa ohjelmaan. Mutta jos tarjolla on kaksi hyvää projektia, kuinka niistä valitaan toinen? Tähän liittyy konkreettisia ja oikeutettuja kysymyksiä, ja on tärkeää, että vastauksia on hahmoteltu. Energiantuotannon murros on ehdottomalla etusijalla riippumatta kansainvälisistä sopimuksista. DiEM25 laatii erillisen valkoisen kirjan ympäristöä saastuttamattomaan energiantuotantoon siirtymisen rahoituksesta.

DiEM25:n esittämä investointivetoinen elpyminen perustuu tiivistettynä erääseen yksinkertaiseen kansantaloudelliseen ja poliittiseen seikkaan, jota on Euroopassa halveksittu aivan liian pitkään: yhteiskunnan resurssit lisääntyvät, kun niitä käytetään tukemaan työntekoa, ja ne vähenevät ja jopa tuhoutuvat, kun ne siirretään oligarkeille, tuhlataan pankkien pelastamiseen tai käytetään ylläpitämään suurta väkijoukkoa, joka ei tee työtä tai työskentelee nälkäpalkalla surkeissa silpputöissä.

2.4 Pakkosiirtolaisuuden hillitseminen tukemalla ylläpitotöiden tekijöitä heidän

omissa yhteisöissään

Vihreä investointiohjelma hyödyntää innovaattoreita ja auttaa jossain määrin kaikkia. Se ei kuitenkaan riitä, sillä yhteiskunnan lukuisat ylläpitäjät — ne, jotka tekevät tavanomaisia mutta välttämättömiä töitä, kuten hoitavat vanhuksia ja korjaavat viemäri- ja puhelinverkkoja jne. — jäävät tällöin entisestään jälkeen. Jälkeen jäisivät myös ne eurooppalaiset, joiden taidot ovat vanhentuneet tai joiden kotiseudulla ei ylipäätään ole töitä. Heidän auttamisekseen DiEM25 esittää kolmea ohjelmaa: köyhyydentorjuntaohjelma, sosiaalinen asunto-ohjelma ja takuutyöohjelma.

Köyhyydentorjuntaohjelma

Tällä eurooppalaisella solidaarisuusohjelmalla on kaksi tavoitetta. Ensiksi se helpottaa kriisin vuoksi pahiten kärsimään joutuneiden eurooppalaisten oloja. Toiseksi se auttaa aloittamaan vakaiden ja riittävästi tuettujen yhteisöjen jälleenrakentamisen, sillä Euroopan tulevaisuus on näiden yhteisöjen varassa. Toisin sanoen solidaarisuusohjelma täydentää työ- ja investointiohjelmaa, mutta ei korvaa sitä. Sen osuus taloudellisesta toiminnasta on pidettävä rajallisena, ja sen tarkoituksena on tukea taloudellista vakautta ja elpymistä ja yksityisen sektorin elinvoimaisuutta. Mutta ohjelma on kuitenkin välttämätön paitsi sen välittömän inhimillisen ja sosiaalisen vaikutuksen vuoksi myös siksi, että se voi pelastaa Euroopan poliittisena projektina.

DiEM25:n Euroopan New Dealissa esitetään yleiseurooppalaista köyhyydentorjuntarahastoa, jonka tarkoituksena on etenkin ruoka-avun tarjoaminen. Mallina voidaan käyttää Yhdysvaltain ruokakupongiohjelmaa ja Syrizan ensimmäisen hallituksen toteuttamaa Kreikan ruoka-apuohjelmaa, ja rahaston tuella turvattaisiin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien eurooppalaisten ravinnonsaanti. Malli perustuu rajoitetusti toimiviin debit-kortteihin, ja se voitaisiin helposti yhdistää luvussa 2.2 hahmotellun julkisen digitaalisen maksujärjestelmän kortteihin. Myöhemmin mallia voidaan laajentaa työttömyysturvaan ja täydentämään pienimpiä eläkkeitä — jolloin se toimii myös Euroopan eläkeunionin perustana ja estää vanhuksia ajautumasta äärimmäiseen köyhyyteen.

Koska Euroopan valtioilla ei ole tulonsiirtounionia, DiEM25 esittää köyhyydentorjuntatoimille seuraavia kahta rahoituslähdettä: 1. Euroopan keskuspankkien keräämät rahanlyöntimaksut, esim. setelirahoituksesta ja EKP:n TARGET2-järjestelmästä saadut tuotot 2. luvussa 2.2 esitellyn julkisen digitaalisen maksujärjestelmän mahdollistama talouspoliittinen liikkumavara.

Asunto-ohjelma

DiEM25:n Euroopan New Dealissa esitetään myös, että Euroopan maat — sekä EU:n jäsenmaat että muut Euroopan maat — tekevät monenkeskisen sopimuksen kohtuullisten asuntojen *rahoittamisesta ja takaamisesta* kaikille eurooppalaisille heidän kotimaassaan ja täten palauttavat sen sosiaalisen asuntotuotannon mallin, joka on romutettu monissa Euroopan maissa. Tämä pitkän aikavälin tavoite vaatii aikaa, suunnittelua, uusia investointeja ja rakennustoimintaa.

Yhdestä asiasta voidaan kuitenkin heti tehdä päätös, joka koskee koko Eurooppaa: DiEM25 esittää asunnonomistajille välitöntä suojaa häätöä vastaan, joka toteutetaan siten, että irtisanotulla

asuntolainalla rahoitetussa omistusasunnossa asuvilla on oikeus jäädä asuntoon asumaan kohtuullista, kunnallisen lautakunnan määräämää vuokraa vastaan. Tällä armahduksella kannustetaan lainanantajia neuvottelemaan uusista lainaehdoista lainan irtisanomisen sijaan, mikä vakauttaa köyhtyneiden ja arvoaan menettäneiden asuinalueiden yhteisöjä.

Takuutyöohjelma

Takuutyö perustuu DiEM25:n periaatteeseen, jonka mukaan *kaikilla eurooppalaisilla on oltava oikeus työpaikkaan ja elämiseen riittävään palkkaan omassa yhteisössään*. Jotta tämä oikeus toteutuisi käytännössä, tarvitaan rahoitusta. Rahoituksen järjestämisessä on huomioitava seuraavat makrotaloudelliset seikat: Työttömyys rampauttaa hyvinvointivaltion. Kun palkkatulot pienenevät, myös julkiset varat pienenevät, ja terveydenhuollon, työttömyysturvan, työkyvyttömyyskorvausten, ruoka-avun ja kaikkien muiden julkisten toimintojen kustannukset kasvavat. Lisäksi yksityiset työnantajat palkkaavat niitä, joilla on jo työpaikka; jos työnantajilla on varaa valita, ne eivät yleensä palkkaa työttömiä eivätkä etenkin pitkäaikaistyöttömiä. Työttömyys on tällöin itseään vahvistavaa ja tuhoisaa niin yksilöille, perheille kuin koko yhteiskunnalle. Työttömyys korjataan työpaikoilla. Työssäkäyvät ihmiset maksavat veroja. Heille ei makseta työttömyysetuuksia. Heidän taitonsa kasvavat ja hyödyllisyytensä lisääntyy. He tuottavat asioita, joita muut ihmiset haluavat.

DiEM25:n Euroopan New Dealissa esitetään, että Euroopan maat — sekä EU:n jäsenmaat että muut Euroopan maat — tekevät monenkeskisen sopimuksen työpaikkojen *rahoittamisesta ja takaamisesta* kaikille eurooppalaisille *heidän kotimaassaan*. Näitä työpaikkoja Euroopan valtiot luovat julkiselle ja kolmannelle sektorille paikallisella tasolla. Töistä maksetaan yleisen kansallisen tason mukaista kohtuulliseen elämiseen riittävää palkkaa. *Töitä on tarjolla tarpeen mukaan kaikille niitä haluaville kunnallisella ja paikallisella tasolla järjestettynä, mikä vahvistaa mahdollisimman suoraa paikallistason demokratiaa*.

Esitettyjä takuutyöpaikkoja ei voisi käyttää korvaamaan julkisen sektorin työpaikkoja, eivätkä ne oikeuttaisi vakinaiseen virkaan. Näin kuitenkin voidaan tarjota työtä ja palkkatuloa niille, jotka näitä töitä haluavat, ihmisten omissa yhteisöissä. Näin tarjotaan työttömyyttä tai siirtolaisuutta parempi vaihtoehto. Takuutöissä olevat saisivat palkkatuloa ja maksaisivat veroja, eivätkä he käyttäisi enää julkisia avustuksia. Tämä säästää valtion varoja samalla, kun tuotetaan tavaroita, palveluja ja sosiaalista pääomaa. Kun yksityinen sektori kasvaa, takuutöissä hyvin menestyneet palkataan yrityksiin. *Nettokustannukset* ovat täten huomattavan paljon pienemmät kuin aluksi voisi luulla.

Mutta kuinka nämä pienetkin nettokustannukset saadaan katettua ilman Euroopan liittovaltiotason budjettia? DiEM25 esittää erityistä veroa (joka otetaan käyttöön kaikkialla Euroopassa EU-maiden ja EU:n ulkopuolisten maiden välisten monenkeskisten sopimusten perusteella), joka määräytyy yritysten (maatalousyrityksiä lukuun ottamatta) käytössä olevan maa-alan markkina-arvon perusteella ja laskee suhteessa yrityksen palkallisten työntekijöiden määrään — eli veroa, jota maksavat ennen kaikkea yritykset, joilla on käytössään suuria ja arvokkaita rakennuksia mutta joissa työskentelee vain vähän työntekijöitä.

Miksi nämä työpaikat rajoitetaan vain kotimaahan? Koska DiEM25:n tavoitteena on vakauttaa jokainen Euroopan maa. Jos takuutyöohjelmaa ei rajata kansalaisiin, se ei *vakauta* vaan *epävakauttaa*. Jos jokaiselle eurooppalaiselle taattaisiin työpaikka Saksassa tai Ranskassa saksalaisen tai ranskalaisen palkkatason mukaan, siirtolaisuus vain kasvaisi. Tällöin Saksan viranomaisten tehtävänä olisi luoda töitä muille kuin saksalaisille, ja siihen he eivät milloinkaan suostuisi. Emme toivo tätä. Euroopan maiden on tarjottava eurooppalaisille heidän omissa yhteisöissään töitä, joita kukin Euroopan maa hallinnoi omalla kielellään. Näin kaikkien Euroopan maiden kansalaisilla on mahdollisuus turvattuun ja tuottavaan työhön, mutta heillä on edelleen oikeus muuttaa toiseen maahan työskentelemään mahdollisuuksien innostamana, ei pakon sanelemana.

Tämän vuoksi palkkatason on oltava kansallinen eikä koko Euroopan yhteinen. Palkkatason on kuitenkin oltava yleinen — kohtuulliseen elämiseen riittävä palkka, joka on sosiaaliturvaa parempi mutta joka ei kilpaile julkisen sektorin tai muun ammattityön kanssa. Tällöin eurooppalaiset turvautuvat näihin töihin niitä tarvitessaan ja siirtyvät parempiin töihin, kun tilaisuuksia ilmenee.

Kansantalouden näkökulmasta takuutyöohjelma tarjoaa juuri sen, mitä Eurooppa eniten tarvitsee mutta mikä tällä hetkellä puuttuu: automaattisen vakautusohjelman, joka on rakennettu vakauttamaan jokaisen yksittäisen Euroopan maan (EU:ssa ja EU:n ulkopuolella) taloutta ja yhteiskunnallisia oloja. Tällaisella ohjelmalla ratkaistaan epävakauden luontainen dynamiikka ja siitä seuraava poliittinen kuohunta, joka parhaillaan vahvistaa nationalistista internationaalia.

2.5 Euroalueen kriisin ratkaiseminen: euroalueen pelastussuunnitelma, joka samanaikaisesti kehittää euroa ja minimoi sen hajoamisesta aiheutuvat kustannukset

Euroalueen kriisi etenee samanaikaisesti neljällä toisiinsa liittyvällä tasolla: pankkitoiminta, julkisen velan kriisi, hyvin vähäinen investointitoiminta ja lisääntyvä köyhyys. Vuosien ankara talouskuri on jättänyt jälkensä Euroopan ihmisiin ja ajanut Euroopan alamäkeen, jonka päässä hämöttää hajoaminen. DiEM25:n Euroopan New Dealissa esitetään, että ensi vaiheessa nykyisiä instituutioita hyödynnetään tavoilla, jotka vastaavat eurooppalaisten sopimusten vaatimuksia mutta mahdollistavat uusia toimintoja ja käytäntöjä. Esitämme erikseen seuraavia viittä poliittista toimenpidettä:

1. toimenpide — julkinen digitaalinen maksujärjestelmä

Luvussa 2.2 esitetty innovatiivinen uusi maksujärjestelmä voidaan välittömästi toteuttaa kussakin jäsenvaltiossa lisäämään julkisen talouden liikkumavaraa, rahoittamaan investointeja ja sosiaalisia ohjelmia sekä ennen kaikkea antamaan euroalueen maiden käyttöön väline, jolla voidaan huomattavasti vähentää euroalueen hajoamisesta tai maan euroalueesta erottamisesta aiheutuvia kansantaloudellisia kustannuksia. (Huom.: Kun tämä julkinen digitaalinen maksujärjestelmä on käytössä, sen kirjanpitovaluutta voidaan vaihtaa eurosta kansalliseen valuuttaan napin painalluksella.)

2. toimenpide — yksittäisten ongelmabankkien ohjelma

Pankit, jotka tarvitsevat pääomistusta EU:n pelastusrahastosta (Euroopan vakautusmekanismista), voidaan ohjata *suoraan* Euroopan vakautusmekanismiin piiriin ilman, että kansallisvaltioiden on otettava lainaa pankkien puolesta. Tällöin kansallisen hallituksen sijaan kriisipankkien uudelleenjärjestelyistä, pääomittamisesta ja selvitystilasta vastaa Euroopan vakautusmekanismi. DiEM25 esittää, että kriisipankki siirretään pois kansallisen toimivallan alaisuudesta uuteen erilliseen euroalueen toimivalta-alueeseen. EKP nimittää pankille uuden hallituksen, joka päättää pankin selvitystilasta tai pääomittamisesta. Jälkimmäisessä tapauksessa pääoman tarjoaa Euroopan vakautusmekanismi, ja vaadittua lisöpääomaa vastaavat osakkeet siirtyvät Euroopan vakautusmekanismiin haltuun. Pankin uudelleenjärjestelyssä kyseeseen voi tulla fuusio, koon pienentäminen tai vaikka koko pankin lakkauttaminen, ja ohjenuorana on, että ennen kaikkea pyritään suojaamaan talletukset. Kun pankki on uudelleenjärjestetty ja pääomitettu, Euroopan vakautusmekanismi myy hallussaan olevat osakkeet ja saa siten korvauksen kuluistaan.

3. toimenpide — rajoitettu velkojen muuntamisen ohjelma

Maastrichtin sopimuksen nojalla kullakin EU:n jäsenvaltiolla saa olla valtionvelkaa 60 % kansantuotteestaan. Vuoden 2008 kriisin jälkeen useimmat euroalueen jäsenvaltiot ovat ylittäneet tämän rajan. DiEM25 esittää, että EKP antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden muuntaa Maastrichtin sopimuksen mukaisia velkojaan siten, että kukin jäsenvaltio erikseen jatkaa edelleen oman muunnetun velkansa kansallisen osuuden hoitamista. Käytännössä EKP järjestäisi muuntolainan Maastrichtin sopimuksen mukaisten velkojen hoitamista varten, ja järjestelyn tarkoituksena olisi ostaa lainat takaisin niiden erääntyessä.⁴

Muuntolaina toimii seuraavasti. Jäsenvaltiot rahoittaisivat velan Maastrichtin sopimuksen mukaisen osuuden, joka nyt sidottaisiin EKP:n joukkovelkakirjoihin mutta jonka korkotason EKP asettaisi juuri ja juuri omien joukkovelkakirjojensa (erittäin matalan) korkotason yläpuolelle. EKP säilyttäisi EKP:n joukkovelkakirjoiksi muunnettuja valtionvelan osuuksia luottotileillä. Niitä ei voisi käyttää luoton vakuutena tai johdannaisten perusteena. Jäsenvaltiot pyrkisivät lunastamaan joukkovelkakirjat täysimääräisinä niiden erääntyessä, mikäli joukkovelkakirjojen haltijat päättäisivät näin tehdä sen sijaan, että jatkaisivat joukkovelkakirjojen voimassaoloa EKP:n tarjoamiin mataliin ja vakaisiin korkoihin sidottuna.

Muuntojärjestelyn uskottavuuden turvaamiseksi ja rajoittamaan niiden EKP:n joukkovelkakirjojen määrää, joihin ei vaadita EKP:n rahaksi muuttamista, jäsenvaltiot sopivat EKP:n luottotiliensä olevan etusijalla ennen muita velkoja, ja Euroopan vakautusmekanismi pystyy takaamaan EKP:n muuntolainamekanismin varaamalla siihen pienen osan luotonantokapasiteetistaan. Jos jäsenvaltio ajautuu hallitsemattomaan maksukyvyttömyyteen ennen kuin sen puolesta liikkeeseenlaskettu EKP:n joukkovelkakirja erääntyy, kyseisen EKP:n joukkovelkakirjan maksuun vaadittavat varat saadaan Euroopan vakautusrahastolta tai siltä ostetusta vakuudesta.

⁴ Jos jäsenvaltion valtionvelan osuus on 90 % BKT:stä, Maastrichtin sopimuksen mukainen osuus on kaksi kolmasosaa velasta. Jos tällöin nimellisarvoltaan yhden miljardin euron joukkovelkakirja erääntyy, EKP maksaa (lunastaa) tästä kaksi kolmasosaa (667 milj. €) rahalla, jonka EKP on itse kerännyt rahoitusmarkkinoille liikkeeseenlasketuilla EKP:n joukkovelkakirjoilla.

4. toimenpide — investointivetoisen elvytys- ja lähentymisohjelma

Tässä on yksinkertaisesti kyse edellä (luvussa 2.3) esitellyn vihreän investointiohjelman soveltamisesta euroalueen jäsenvaltioissa. Tarkemmin eriteltynä DiEM25 esittää seuraavaa:

1. Euroopan investointipankki (EIB) ja Euroopan investointirahasto (EIF) käynnistävät koko euroalueen laajuisen investointivetoisen elvytysohjelman, jonka laajuus on noin 5 % euroalueen bruttokansantuotteesta. Euroopan investointipankki keskittyy suuriin infrastruktuuriprojekteihin ja Euroopan investointirahasto start-up-hankkeisiin, pk-yrityksiin, innovatiivisiin teknologiayrityksiin, puhtaan energiantuotannon tutkimukseen jne.
2. EIB ja EIF laskevat liikkeeseen joukkovelkakirjoja, jotka kattavat koko euroalueen investointivetoisen elvytysohjelman rahoituksen *kokonaan*.
3. Varmistaakseen, että EIB:n ja EIF:n joukkovelkakirjat eivät suuren liikkeeseenlaskumäärän vuoksi kärsi liian korkeaksi nousevista koroista, EKP toimii jälkimarkkinoilla ja ostaa niin monta EIB:n ja EIF:n joukkovelkakirjaa kuin on tarpeen, jotta EIB:n ja EIF:n joukkovelkakirjojen korot pysyvät nykyisillä matalilla tasoillaan.

5. toimenpide — yhteiskunnallisen solidaarisuuden hätäohjelma kasvavan köyhyyden torjumiseksi

Tässä on kyse edellä (luvussa 2.4) esitellyn köyhyydentorjuntaohjelman soveltamisesta euroalueella. DiEM25 esittää, että EU käynnistää välittömästi yhteiskunnallisen solidaarisuuden hätäohjelman, joka turvaa välttämättömän ruoan ja energian saannin kaikille eurooppalaisille. Ohjelma toteutetaan Yhdysvaltain ruokakupongiohjelman ja Euroopan vähimmäisenergiaohjelman mallin mukaisesti. Euroopan komissio rahoittaa nämä ohjelmat Euroopan keskuspankkijärjestelmässä EKP:n määrällisen helpottamisen ohjelman, TARGET2-epätasapainojen, valtioiden joukkovelkakirjatapahtumien ja jatkossa muidenkin EU:n harkinnassa olevien rahoitustapahtumien tai taseisiin perustuvien leimaverojen tuottamalla korkotuloilla.

2.6 Euroalueen ja sen ulkopuolisten maiden raha- ja finanssipolitiikan koordinointi Euroopan toipumisen edistämiseksi

Yksi suurimmista syistä brexitin tapahtumiseen on EU-maista Isoon-Britanniaan suuntautuvan siirtolaisuuden valtava määrä. Näin tapahtui, koska vuosina 2008–2012 Englannin keskuspankki harjoitti mittavaa määrällistä helpottamista (eli äärimmäisen löysää rahapolitiikkaa) mutta EKP ei. On selvää, että Euroopan keskuspankkien, hallitusten ja Euroopan komission on koordinoitava talous-, raha- ja sosiaalipolitiikka tavalla, joka johtaa parhaaseen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen tulokseen kaikkialla Euroopassa. DiEM25:n Euroopan New Dealissa tehdään täsmällisiä esityksiä tämän koordinoinnin luonteesta.

2.7 Aidosti avoimen ja liberaalin kapitalismin jälkeisen Euroopan suunnittelu: perusosingon ja talousasioiden demokratisoinnin merkitys

DiEM25 on vakuuttunut siitä, että kapitalismin inhimillistäminen on pitkällä aikavälillä

mahdotonta. Näin on ennen kaikkea siksi, että kapitalismi on verrattoman hyvä sabotoimaan itseään teknologisella innovaatiotoiminnalla, joka tuottaa ylikapasiteettia, epätasa-arvoisuutta ja tavaroiden ja palveluiden riittämätöntä kokonaisuusyntää. Automaatio ja koneiden nousu on tässä suhteessa todellinen ja ajankohtainen vaara, joka aiheuttaa seuraavan kriisin jo ennen kuin Eurooppa on onnistunut ratkaisemaan nykyistä kriisiä.

Ratkaisuksi esitetään perustuloa. DiEM25 ei kannata ajatusta perustulosta, joka rahoitetaan verovaroin. Verorahoitteinen perustulo vaarantaisi olemassa olevan hyvinvointivaltion ja kylväisi eripuraa työssäkäyvien köyhien ja työttömien välille. Sen sijaan DiEM25 esittää toisenlaista mallia — perusosinkoa, jonka ajatus tiivistyy seuraaviin kolmeen väitteeseen: verot eivät voi olla toimiva perustulon rahoituslähde, automaatio on otettava ilolla vastaan ja vastikkeeton perustulo edistää perusoikeuksia. Mutta jos mallia ei rahoiteta verovaroin, mistä rahat saadaan? Pääoman tuotosta.

Yleisesti uskotaan myyttiin, jossa kapitalistit luovat pääoman ja heillä on siksi oikeus pääoman tuottoon. Tämä ei ole koskaan pitänyt paikkaansa. Vielä vähemmän totta se on nykypäivänä. Joka kerta, kun joku meistä hakee jotakin Googlella, hän kasvattaa Googlen pääomaa. Kuitenkin vain Googlen osakkeenomistajat saavat oikeuden nauttia tämän valtaosin yhteiskunnallisesti tuotetun pääoman tuotosta. Tietopääomaa tuotetaan automaation ja digitalisaation avulla sekä julkisen sektorin pääomarahoituksella ja yhteisöjen panoksilla, joten on mahdotonta sanoa, mikä osa tietyn yhtiön pääomasta on sen omistajien ja mikä suuren yleisön luomaa.

DiEM25 esittää yksinkertaista käytäntöä: Laaditaan laki, joka edellyttää, että tietty prosenttiosuus jokaisen listautumisannin pääomasta (osakkeista) kanavoidaan julkiseen pääomavarantoon, ja perusosinko rahoitetaan näiden osakkeiden osinkotuotolla. Tämä perusosinko voi ja sen tulee olla täysin erillinen sosiaalisista tulonsiirroista, työttömyysturvasta jne., millä ehkäistään huoli siitä, että se korvaisi hyvinvointivaltion, joka keskittyy *palkkatyöläisten* ja työttömien väliseen keskinäissuhteeseen. Jotta Eurooppa voisi ottaa automaation ilolla vastaan ja varmistaa, että koneet lisäävät yhteistä hyvinvointia, on jokaiselle kansalaiselle annettava omistusoikeus koneiden tuottamiin voittoihin eli jaettava perusosinkoa.

Perusosingon myötä vapaus ja tasa-arvoisuus voidaan ymmärtää uudella tavalla, joka ylittää tähän saakka yhteensovittamattomien poliittisten blokkien välisiä raja-aitoja, vakauttaa yhteiskuntaa ja uudistaa ajatuksen jaetusta vauraudesta aikana, jolloin teknologinen kehitys muuten on aiheuttamassa epävakautta. Totta kai erimielisyyksiä edelleenkin olisi, mutta niissä olisi kyse siitä, kuinka suuri osuus yhtiöiden osakkeista siirretään julkiseen varantoon, kuinka paljon sosiaalisia tulonsiirtoja ja työttömyysetuuksia perusosingon lisäksi maksetaan, mistä työsopimuksissa sovitaan ja muista sen kaltaisista asioista.

Lisäksi DiEM25 esittää, että rahoituslaitosten (etenkin verovaroin rahoitettujen) ja muiden yhtiöiden hallinta demokratisoidaan hyvissä ajoin siten, että niiden hallituksissa on paikallisten, alueellisten ja kansallisten yhteisöjen edustajia.

3. luku — AIKATAULU: POLITIIKAN TOTEUTTAMINEN ERITTÄIN LYHYELLÄ, LYHYELLÄ TAI KESKIPITKÄLLÄ JA PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

3.1 Erittäin lyhyt aikaväli

Erittäin lyhyellä aikavälillä DiEM25 esittää politiikkatoimia, jotka voidaan toteuttaa vaikka saman tien korjaamalla olemassa olevien instituutioiden toimintaa tarvitsematta muuttaa kahden- tai monenkeskisiä sopimuksia tai EU:n sopimuksia.

Esimerkkejä:

Pankkien monopolin murtavan uuden eurooppalaisen digitaalisen maksujärjestelmän luominen — katso luku 2.2.

Elvytystä ympäristöä saastuttamattomilla investoinneilla: keskuspankkitoiminnan yhdistäminen julkisiin investointivälineisiin ja uusiin julkisiin digitaalisiin maksujärjestelmiin — katso luku 2.3.

Köyhydentorjuntaohjelma ja asunto-ohjelmaan kuuluva häädettyjen armahtaminen — katso luku 2.4.

Euroalueen kriisin ratkaiseminen neljällä esitetyllä politiikkatoimella — katso luku 2.5.

3.2 Lyhyt tai keskipitkä aikaväli

Lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä DiEM25 esittää politiikkatoimia, joihin vaaditaan valtioiden välisiä kahden- tai monenkeskisiä sopimuksia mutta jotka eivät vaadi EU:n sopimusten muuttamista.

Esimerkkejä:

Kaikki esitetyt pankkien sääntelytoimet — katso luku 2.2.

Takuutyöohjelma — katso luku 2.4.

Euroalueen ja sen ulkopuolisten maiden raha- ja finanssipolitiikan koordinointi Euroopan toipumisen edistämiseksi — katso luku 2.6.

3.3 Pitkä aikaväli

DiEM25:n pitkän aikavälin poliittiset esitykset vaativat huomattavia muutoksia kansallisvaltioiden instituutioissa ja koko EU:ssa ja Euroopassa.

Esimerkkejä:

Perusosinko — katso luku 2.7.

Talouden ja rahoituksen demokratisointitoimet.

4. luku — YHTEENVETO

Kiistäminen, vastarinta ja harhaluulo ovat yhdessä saaneet eurooppalaisen ihanteen hiipumaan. Maanosan hallitseva luokka *kiistää* sen, että Euroopan unionin taloutta ei ole missään vaiheessa suunniteltu kestävänsä vuoden 2008 pankkikriisiä, ja tämän valheessa elämisen vuoksi haitallinen talousdynamiikka on murttanut eurooppalaisen projektin pohjan kaikkialla. Ennakoitavissa olevana

reaktiona tähän on ilmennyt [nationalistisen internationaalnin vastarintaa](#), jonka tavoitteena on brexit kaikkialla.

Hallitsevan luokan reaktiona tähän vastarintaan on ollut se *harhaluulo*, että nationalismin aalto voidaan pitää kurissa toimimalla entiseen tapaan tai haaveilemalla kevyestä liittovaltiosta.

Uusliberalismin ratkaisevaa taistelua ei voiteta sen enempää vetäytymällä linnoitettuihin kansallisvaltioihin kuin keskittämällä yhä enemmän oikeudenvastaista valtaa Brysseliin. Euroopan huoliin ei voi vastata sen enempää tökerösti toteutetulla markkinaideologialla kuin yhtä lailla tökerösti toteutetuilla mukakeynesiläisillä vero- ja menokannustinohjelmilla. Euroopan ydin- ja reuna-alueiden välisiä mittavia rahansiirtoja ja pääomavirtoja on jo kokeiltu — ja niistä on ollut vain haittaa. Vuosien ajan niillä on rahoitettu reuna-alueiden oligarkkeja ja ydinalueiden konkurssikypsiä pankkiireja. Eurooppa on siirtynyt vuotta 2008 edeltäneestä pyramidikasvusta vuoden 2008 jälkeiseen pyramiditalouskuriin. Kumpikin on käynyt Euroopalle hyvin kalliiksi.

Vastaus nykyaasteisiin löytyy vain DiEM25:n New Dealista, käytännöllisestä talouden uusjaosta, joka toimii yhtä lailla yli- ja alijäämisissä maissa sekä EU:n jäsenmaissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa ja jossa osoitetaan eurooppalaisille, kuinka ja miksi Eurooppa voidaan pelastaa.

Olennaisia DiEM25:n Euroopan New Dealin poliittisissa esityksissä eivät ole ”taloudelliset kannustimet” vaan tasapainottaminen (ensisijaisesti säästöjen ja investointien sekä ali- ja ylijäämäisten alueiden tasapainottaminen), joka johtaa kansantaloudelliseen vakauteen, yhteiskunnalliseen elpymiseen ja demokratian lisääntymiseen kaikilla tasoilla: alueellisesti, kansallisesti ja koko Euroopassa.

DiEM25:n Euroopan New Deal ei perustu *oletukseen* siitä, että Eurooppa pelastuu. Se perustuu esityksiin, (i) joiden ansiosta Eurooppa on pelastamisen arvoinen, (ii) joilla saadaan aikaan olosuhteet rauhalliselle ja järkevälle keskustelulle siitä, millaisen demokraattisen Euroopan eurooppalaiset haluavat rakentaa sen jälkeen, kun vakaus on saavutettu, ja (iii) joka minimoi EU:n ja euron hajoamisen kustannukset, mikäli näitä ei voi välttää.

Toisin sanoen vain käytännöllinen ja samalla radikaali Euroopan talouden uusjako voi estää Euroopan hajoamisen ja palauttaa sen kansojen itsehallinnollisuuden. Jokainen Euroopan maa on vakautettava ja saatava kukoistamaan. Eurooppa ei voi selvitä unionina, jossa kaikki on ilmaista kaikille ja jokainen huolehtii vain itsestään, tai federalismin viikunanlehteen verhoutuneena epäpoliittisilla taloudellisilla päätöksillä johdettavana talouskuriunionina, jossa osa maista on tuomittu pysyvään lamaan ja velallisilta on riistetty demokraattiset oikeudet.

Voidaksemme lunastaa omat maamme takaisin tarvitsemme talouden uusjaon — Euroopan New Dealin, joka palauttaa yleisen kunniallisuuden ja terveen järjen Eurooppaan ja antaa eurooppalaisille mahdollisuuden keskustella demokraattisesti siitä, millaisen jaetun tulevaisuuden me haluamme.